

Берестейська (Радзивилівська) Біблія

Одне з перших польськомовних видань Біблії, що з'явилося при допомозі Миколая Радзивила – покровителя реформаторів-кальвіністів у Речі Посполитій.

Близько 1553 р. він заснував у Бересті протестантську громаду, а також своєрідний культурний осередок кальвіністів. Тут були зібрані вчені-богослови, а також почала функціонувати друкарня. Власне, подібний осередок (але вже православний) був створений князем *В.-К. Острозьким* у середині 70-х рр. XVI ст. в Острозі. Головною справою берестейського кальвіністського осередку була підготовка до друку повного тексту Біблії польською мовою. На це пішло близько 6 років. Зрештою в 1563 р. Берестейська (чи Радзивилівська) Біблія побачила світ. На видання цієї книги були витрачені величезні кошти. Видана вона була відносно великим накладом.

Князі *Острозькі* й Радзивили підтримували тісні зв'язки, між ними могла існувати своєрідна культурна традиція. Тому створення в Бересті кальвіністського наукового осередку й видання тут польськомовної Біблії могло стати одним із стимулів для князя *В.-К. Острозького*, який створив дещо подібний осередок в Острозі й видав тут Біблію старослов'янською мовою.

Література: Ільїн О. Берестська Біблія – одна з причин створення Острозької? // Наукові записки Національного університету “Острозька академія”. – Острог, 2000. – Т. 3; Kempa T. Konstanty Wasyl Ostrogski (ok. 1524/1525-1608). Wojewoda Kijowski i marszałek ziemie Wołyńskiej. – Toruń, 1997; Szwejkowska H. Książka drukowana XV-XVIII wieku. – Wrocław – Warszawa, 1983.

Петро Кралюк

Безжановський Войцех (Biezanowski Wojciech)

(* близько 1536, м. Денбовці –
† 13.08.1616, м. Острог)

Більшість відомостей про Б. походить з *Актів (хроніки) острозького парафіяльного костелу*. Як повідомляє джерело, Б. народився у м. Денбовці (на жаль, не відомо, у якому воєводстві). Молоді роки провів “при Краківській Академії”, очевидно, навчаючись, а, можливо, згодом і викладаючи. Певний час перебував у сані священика в дієцезії Краківської кафедри, отримавши свячення від її суфрагана Я. Мілевського. У 1582 р. Б. зустрівся у Кракові з *В.-К. Острозьким*, котрий запросив його до Острога. Два роки священик тримав одночасно Острозьку та Дубенську плебанії, на які у 1584 р. отримав від *В.-К. Острозького* презентацію, не беручи інвеститури.

Як повідомляє згадане джерело, острозькі православні міщани ставилися вороже до прибулого священика. Щоправда, Б. відчував підтримку з боку деяких католиків – слуг при дворі *В.-К. Острозького*, та, зрештою, й самого князя, який, “як пан далекоглядний і побожний, велику до нього свою ласку в добродієчності й обороні своїй панській виявляв”. Під опікою Б. були не тільки острожани, а й мешканці навколишніх населених пунктів. За Ф. Чижевським, 11 серпня 1616 року Б. написано заповіт, який було оголошено в Луцьку 20 лютого 1618 року, вже після смерті ксьондза. Згідно з *Актами...*, помер Б. у 1616 р. в суботу перед Успінням Діви Марії (15 серпня), відтак, очевидно, 13 серпня, оскільки свято того року випадало на понеділок. Поховано Б. в острозькому костелі у склепі під великим вівтарем. Після смерті священика залишилася невелика бібліотека. В *Актах (хроніці) острозького парафіяльного костелу* згадуються “брат” та “братова” Б., а в *акті розподілу володінь Острозьких*

між Олександром та Янушем Костянтиновичами від 1603 р. по вулиці Луцькій називається “Станіслав, брат ксьондза”.

Джерела: Описи Острожчини другої половини XVI – першої половини XVII ст. / Упоряд. В. Атаманенко. – Київ – Острого – Нью-Йорк, 2004. – С. 75; Archiwum państwowe w Krakowie (Polska). Archiwum Sanguszków. – Rękopisy. – Sygn. 1031. – S. 101-113.

Література: Вихованець Т. Войцех Бежановський (друга пол. XVI ст. – 1616) // Острозькі просвітники XVI-XX ст. – Острого, 2000. – С. 142-147; Czyżewski F. Wykaz księży proboszczów ostrogskich // Rocznik Wołyński. – Równe, 1934. – Т. 3. – S. 212-213; Kardaszewicz S. Dzieje dawniejsze miasta Ostroga. Materiały do historyi Wołynia. – Warszawa – Kraków, 1913. – S. 163-164; Kowalów W. J., ks. Szkice z dziejów kościelnych Ostroga i okolicy. – Biały Dunajec – Ostróg, 2001. – S. 92-95.

Тарас Вихованець

Бичковський Давид (* 1874, с. Погорільці – † 1930, м. Острого)

Народився 1874 р. в с. Погорільцях Дубенського повіту на Волині, в сім'ї священика тамтешньої Святотроїцької церкви Івана Харлампієвича та Фекли Леонтіївни. Б. спочатку навчався у Клеванському духовному училищі. Далі вступив до духовної семінарії в Кременці.

У 1895 р. став студентом Петербурзької духовної академії, а в 1899 р., маючи вже ступінь кандидата богослов'я, закінчив її. 23 серпня 1900 року наказом обер-прокурора Святішого Синоду його було призначено помічником інспектора в Саратовську духовну семінарію. У 1903 р. отримав посаду вчителя історії та географії церковно-вчительської школи в селі Новоолександрівці Козловського повіту Тамбовської губернії. Після двох років учителювання став директором цієї школи.

Давид Бичковський

Із донькою місцевого священика Наталією Федорівною Соколовою одружилися в червні 1906 року. У жовтні т. р. сім'я переїхала на Волинь. За власним бажанням Б. перевівся на посаду вчителя історії та географії у Святофедорівську церковно-вчительську школу Волинської єпархії. У серпні 1907 р. став викладати історію та географію в Острозькому жіночому училищі графа Д. М. Блудова. Третього січня 1908 року його обрано секретарем опікунської ради училища.

Б. брав активну участь у діяльності *Братства імені князів Острозьких*. У 1907 р. увійшов до складу комісії щодо визначення місця знаходження праху князя *В.-К. Острозького*. У жовтні т. р. Б. прочитав членам братства, усім зацікавленим лекцію “Историческое значение деятельности первых князей Острож-